

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2500 EA Den Haag

Datum 16 december 2025

Betreft Aanbiedingsbrief wijziging van de begrotingsstaat van het
Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2025 (wijziging
tweede suppletoire begroting)

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie

MINDEF20250045505

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en
onderwerp vermelden.*

Geachte voorzitter,

Bijgevoegd ontvangt u ter informatie een nota van wijziging van de tweede suppletoire begroting van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2025. De nota van wijziging wordt eerst aan de Tweede Kamer aangeboden voor behandeling. Na behandeling zult u deze nota van wijziging ook van de Tweede Kamer ontvangen.

In deze nota van wijziging wordt een (technische) budgetmutatie voorgesteld die betrekking heeft op het affinancieren van de begrotingsgefinancierde pensioenen.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

R.P. Brekelmans

2025-2026

X

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van
Defensie (X) voor het jaar 2025

Nr. 3

NOTA VAN WIJZIGING
Ontvangen 15 december 2025

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

De begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie voor het jaar 2025 komt te luiden:

Wijziging begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2025 (bedragen x € 1.000)							
Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen)			Mutaties 2e suppletoire begroting (incl. NvW)		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	23.550.133	14.909.940	298.535	1.725.951	802.644	133.295
Beleidsartikelen							
1	Inzet	5.027.215	4.377.894	151.718	1.054.558	804.558	128.058
2	Koninklijke Marine	1.213.641	1.284.867	12.324	55.606	22.877	537
3	Koninklijke Landmacht	2.144.326	2.144.326	8.054	115.770	48.252	-
4	Koninklijke Luchtmacht	1.015.291	1.030.291	12.111	180.735	21.735	4.700
5	Koninklijke Marechaussee	835.016	841.016	4.459	4.542	- 10.167	-
7	Commando Materieel en IT	988.088	1.012.006	25.765	43.299	19.299	-
8	Defensie Ondersteuningscommando	1.857.403	1.872.318	74.195	13.460	- 15.740	-
Niet-beleidsartikelen							
9	Algemeen	267.532	268.134	1.600	29.079	28.096	-
10	Apparaat kerndepartement	10.083.178	1.960.645	8.309	322.296	- 22.872	-
11	Geheim	25.049	25.049	-	-	-	-
12	Nog onverdeeld	93.394	93.394	-	- 93.394	- 93.394	-

TOELICHTING

Algemeen

Defensie heeft in 2025 de verplichtingenruimte verhoogd met € 8,15 miljard in verband met de afspraken die zijn vastgelegd met het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) over het affinancieren van de begrotingsgefinancierde pensioenen (Kamerstuk 36820-X, nr. 4). De meest recente inschatting van de benodigde middelen voor het betalen van de inkoopsum heeft Defensie conform afspraak op 1 december 2025 van het ABP ontvangen. Deze raming is € 336,2 miljoen hoger dan ten tijde van het aangaan van de overeenkomst met het ABP werd geraamd. Dit is het gevolg van autonome ontwikkelingen, zoals de ABP-dekkingsgraad.

Met deze nota van wijziging wordt een technische mutatie verwerkt waarbij de verplichtingenruimte in 2025 met € 336,2 miljoen wordt verhoogd. Hiermee wordt voorkomen dat Defensie haar verplichtingenruimte in 2025 overschrijdt, beide Kamers niet tijdig worden geïnformeerd en Defensie onrechtmatig handelt. De aanpassing van het uitgavenbudget zal plaatsvinden in 2026, het jaar van betaling van de voorlopige koopsom, en derhalve met de eerste suppletoire begroting 2026 worden verwerkt. Relevant om te vermelden is dat er op dat moment wederom sprake kan zijn van een herijking, omdat het ABP rond 15 februari 2026 de eerstvolgende raming zal afgeven. De herijkte raming kan hoger of lager zijn dan de huidige berekening van 1 december 2025.

Artikelsgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

In artikel 10 Apparaat kerndepartement wordt de verplichtingenruimte voor het jaar 2025 met € 336,2 miljoen verhoogd.

Gegeven

De Minister van Defensie,

R.P. Brekelmans

Aan
Van
Afgestemd met
In afschrift aan

MINDEF
HDFC

TER BESLISSING

Datum
12 december 2025

Onze referentie
MINDEF20250045505

Opgesteld door

Aantal bijlagen
2

Nota

Bijstellen verplichtingenruimte middels een nota van wijziging van de tweede suppletoire begroting (X) voor het jaar 2025.

Aanleiding

U bent afgelopen week geïnformeerd over het advies om de verplichtingenruimte in 2025 bij te stellen middels een nota van wijziging van de tweede suppletoire begroting (X) voor het jaar 2025. Hiermee wordt voorkomen dat Defensie haar verplichtingenruimte in 2025 overschrijdt als gevolg van de nieuwe raming van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) voor het affinancieren van de begrotingsgefinancierde pensioenen.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met de nota van wijziging aan de Tweede Kamer betreffende pensioenen.
- U wordt geadviseerd om na verzending aan de Tweede Kamer de nota van wijziging ook aan de Eerste Kamer te verzenden.

Kernpunten

- Defensie heeft in 2025 de verplichtingenruimte verhoogd met € 8,15 miljard in verband met de afspraken die zijn vastgelegd met het ABP over het affinancieren van de begrotingsgefinancierde pensioenen (Kamerstuk 36820-X, nr. 4).
- De meest recente inschatting van de benodigde middelen voor het betalen van de koopsom heeft Defensie conform afspraak op 1 december 2025 van het ABP ontvangen. Deze raming is € 336,2 miljoen hoger dan ten tijde van de Voorjaarsnota 2025 en is het gevolg van autonome ontwikkelingen, zoals de ABP-dekkingsgraad.
- Met deze nota van wijziging wordt een technische mutatie verwerkt waarbij het kader van de verplichtingenruimte in 2025 met € 336,2 miljoen wordt verhoogd. Hiermee wordt voorkomen dat Defensie haar verplichtingenruimte in 2025 overschrijdt, beide Kamers niet tijdig informeert en onrechtmatig handelt.

Toelichting

Het is niet verplicht om de nota van wijziging ook naar de Eerste Kamer te sturen. Na behandeling in de Tweede Kamer wordt de nota van wijziging namelijk doorgezet naar de Eerste Kamer. Gezien de bijzondere belangstelling van de Eerste Kamer omtrent de procedures over begrotingsstukken, wordt geadviseerd om proactief de Eerste Kamer te informeren over deze nota van wijziging.

Financiële overwegingen

De verplichtingenruimte wordt voor 2025 verhoogd met € 336,2 miljoen. De aanpassing van het uitgavenbudget zal plaatsvinden in 2026, het jaar van betaling van de koopsom, en derhalve met de eerste suppletoire begroting 2026 worden verwerkt. Relevant om te vermelden is dat er op dat moment wederom sprake kan zijn van een herijking, omdat het ABP rond 15 februari 2026 de

Datum

12 december 2025

Onze referentie

MINDEF20250045505

eerstvolgende raming zal afgeven. De herijkte raming kan hoger of lager zijn dan de huidige berekening van 1 december 2025.

Juridische overwegingen

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

Niet van toepassing

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Niet van toepassing

DE HOOFDDIRECTEUR FINANCIËN EN CONTROL

